

Powtórzenie materiału

mgr Marta Pratkowiecka

Test

Pytanie 1

Jeżeli organ procesowy może lub ma obowiązek podejmować czynności z urzędu, strony i inne osoby bezpośrednio zainteresowane:

- a) mogą składać wnioski o dokonanie również tych czynności
- b) nie mogą składać wniosków o dokonanie tych czynności,
- c) co do zasady nie mogą składać wniosków o dokonanie tych czynności.

Pytanie 1

● **Art. 9 k.p.k.**

§ 1. **Organy procesowe** prowadzą postępowanie i dokonują czynności **z urzędu, chyba że ustawa uzależnia je od wniosku** określonej osoby, instytucji lub organu albo od zezwolenia władzy.

§ 2. Strony i inne osoby bezpośrednio zainteresowane mogą składać wnioski o dokonanie również tych czynności, które organ może lub ma obowiązek podejmować z urzędu.

Pytanie 1

- Przepis art. 9 k.p.k. w § 1 określa **zasadę działania z urzędu** wyrażającą dyrektywę dokonywania przez organy procesowe prowadzące postępowanie czynności z urzędu, niezależnie od czyjejkolwiek skargi czy wniosku, zaś w § 2 – uprawnienie do składania przez strony i inne osoby zainteresowane rozstrzygnięciem **wniosków** o dokonanie czynności podejmowanych przez organ procesowy z urzędu, **wzmacniając przez to kontradyktoryjność procesu.**

Pytanie 2

W sprawach o przestępstwa ścigane na wniosek postępowanie toczy się z urzędu z chwilą:

- a) złożenia wniosku,
- b) przyjęcia wniosku,
- c) pisemnego zawiadomienia stron o wszczęciu postępowania,
- d) powzięcia przez organ informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Pytanie 2

- **Art. 12 § 1 k.p.k.**

§ 1. W sprawach o przestępstwa ścigane na wniosek postępowanie **z chwilą złożenia wniosku toczy się z urzędu.** Organ ścigania poucza osobę uprawnioną do złożenia wniosku o przysługującym jej uprawnieniu.

Pytanie 3

Brak wniosku o ściganie to przesłanka:

- a) materialna i względna
- b) formalna i względna
- c) materialna i bezwzględna
- d) formalna i bezwzględna

Pytanie 3

- Brak wniosku o ściganie wyklucza dopuszczalność wszczęcia postępowania, natomiast postępowanie wszczęte pomimo braku wniosku **podlega umorzeniu (art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.)**. Przyjmuje się, że jeżeli postępowanie było prowadzone przy braku wniosku, to jego późniejsze złożenie **konwaliduje** nieprawidłową sytuację.

Pytanie 3

przesłanki bezwzględne	przesłanki względne
warunkują dopuszczalność postępowania przeciwko danej osobie o określony czyn w każdym układzie procesowym	warunkują dopuszczalność postępowania tylko w określonym układzie procesowym
np. śmierć oskarżonego, przedawnienie karalności, <i>res iudicata</i>	np. brak skargi uprawnionego oskarżyciela, brak wniosku o ściganie

Pytanie 3

przesłanki materialne	przesłanki formalne	przesłanki mieszane
decydują nie tylko o dopuszczalności postępowania, ale jednocześnie stanowią warunki odpowiedzialności karnej określone przepisami prawa karnego materialnego	warunkują jedynie sam proces , nie przesądzają kwestii odpowiedzialności karnej	wywodzą się z prawa materialnego i określają zasady odpowiedzialności karnej, ale nie bezpośrednio w prawie materialnym, a na drodze procesu karnego
art. 17 § 1 pkt 1-4 k.p.k.	art. 17 § 1 pkt 5 oraz 7 - 10 k.p.k.	art. 17 § 1 pkt 6 i 11 k.p.k.

Pytanie 4

Jeśli ustalono, że oskarżony dobrowolnie odstąpił od usiłowania dokonania przestępstwa, sąd:

- a) umarza postępowanie,
- b) uniewinnia oskarżonego,
- c) stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary,
- d) odstępuje od wymierzenia kary.

Pytanie 4

- **Art. 15 § 1 k.k.**

§ 1. **Nie podlega karze** za usiłowanie, kto dobrowolnie odstąpił od dokonania lub zapobiegł skutkowi stanowiącemu znamię czynu zabronionego.

Pytanie 4

● **Art. 414 § 1 k.p.k.**

*§ 1. W razie stwierdzenia po rozpoczęciu przewodu sądowego okoliczności wyłączającej ściganie lub danych przemawiających za warunkowym umorzeniem postępowania, **sąd wyrokiem umarza** postępowanie albo umarza je warunkowo. Jednakże w razie stwierdzenia **okoliczności wymienionych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 sąd wydaje wyrok uniewinniający, chyba że sprawca w chwili czynu był niepoczytalny.***

Pytanie 5

Zasada legalizmu oznacza:

- a) obowiązek przestrzegania prawa przez organy procesowe
- b) uprawnienie stron do kontroli legalności decyzji procesowych
- c) oparcie orzeczeń organów procesowych na konkretnych przepisach prawa
- d) obowiązek wszczęcia postępowania o czyn ścigany z urzędu

Pytanie 5

● **Art. 10 k.p.k.**

*§ 1. Organ powołany do ścigania przestępstw jest obowiązany do **wszczęcia i przeprowadzenia postępowania przygotowawczego, a oskarżyciel publiczny także do wniesienia i popierania oskarżenia** - o czyn ścigany **z urzędu**.*

§ 2. Z wyjątkiem wypadków określonych w ustawie lub w prawie międzynarodowym nikt nie może być zwolniony od odpowiedzialności za popełnione przestępstwo.

Pytanie 6

Po rozpoczęciu przewodu sądowego rozprawa została przerwana. Na wyznaczony termin kolejnej rozprawy nie stawił się oskarżony. Wysłane do niego zawiadomienie o terminie rozprawy zostało zwrócone z adnotacją „adresat zmarł”. W tej sytuacji sąd:

- a) zwróci akt oskarżenia
- b) wyda postanowienie o umorzeniu postępowania
- c) wyda wyrok umarzający postępowanie
- d) uniewinni oskarżonego

Pytanie 6

● **Art. 414 § 1 k.p.k.**

§ 1. *W razie stwierdzenia **po rozpoczęciu przewodu sądowego** okoliczności wyłączającej ściganie lub danych przemawiających za warunkowym umorzeniem postępowania, **sąd wyrokiem umarza** postępowanie albo umarza je warunkowo. Jednakże w razie stwierdzenia **okoliczności wymienionych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2** sąd wydaje wyrok uniewinniający, chyba że sprawca w chwili czynu był niepoczytalny.*

Pytanie 7

W wypadku stwierdzenia zbiegu negatywnych przesłanek procesowych określonych w art. 17 § 1 pkt 1 i 6 k.p.k. sąd:

- a) zawsze umarza postępowanie
- b) zawsze uniewinnia oskarżonego
- c) co do zasady umarza postępowanie, ale jeśli zbieg przesłanek zostanie stwierdzony po przeprowadzeniu dowodów i wyjaśnieniu wszystkich okoliczności faktycznych – uniewinnia oskarżonego
- d) co do zasady umarza postępowanie, jedynie na wniosek oskarżonego wydaje wyrok uniewinniający

Pytanie 7

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r. I KZP 27/10

W wypadku stwierdzenia zbiegu negatywnych przesłanek procesowych, określonych **w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. oraz art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.**, sąd powinien **umorzyć** postępowanie z uwagi na niedopuszczalność jego dalszego prowadzenia. Zasada ta nie ma jednak zastosowania wówczas, gdy zbieg tych przesłanek zostanie stwierdzony dopiero **po przeprowadzeniu dowodów i wyjaśnieniu wszystkich okoliczności faktycznych.**

Pytanie 7

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2002 r. V KKN 484/00

W wypadku stwierdzenia **zbiegu negatywnych przesłanek procesowych, określonych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. oraz pkt 6 k.p.k.**, sąd w zasadzie powinien **umorzyć** postępowanie z uwagi na niedopuszczalność jego dalszego prowadzenia. **Zasada ta nie ma jednak zastosowania** wówczas, gdy zbieg tych przesłanek zostanie stwierdzony dopiero po przeprowadzeniu dowodów i wyjaśnieniu wszystkich okoliczności faktycznych. Doszło bowiem wówczas do zbadania podstaw odpowiedzialności oskarżonego i w takiej sytuacji sąd powinien podjąć decyzję odnoszącą się do braku tych podstaw, a więc wydać **wyrok uniewinniający, a nie umarzający postępowanie z powodu przedawnienia.**

Pytanie 8

Sąd rejonowy:

- a) nie rozpoznaje środków odwoławczych
- b) rozpoznaje środki odwoławcze w wypadkach wskazanych w ustawie
- c) rozpoznaje środki odwoławcze od wyroków wydanych w I instancji

Pytanie 8

- **Art. 24 k.p.k.**

§ 1. Sąd rejonowy orzeka **w pierwszej instancji** we wszystkich sprawach, z wyjątkiem spraw przekazanych ustawą do właściwości innego sądu.

§ 2. Sąd rejonowy rozpoznaje ponadto **środki odwoławcze w wypadkach wskazanych w ustawie.**

Pytanie 8

- **Właściwość rzeczowa sądu rejonowego** obejmuje sprawy o czyny zabronione rozpoznawane w I instancji, które nie zostały przekazane na mocy przepisu szczególnego do właściwości innego sądu lub organu.
- Artykuł 24 § 2 k.p.k. reguluje **właściwość funkcjonalną sądu rejonowego** jedynie częściowo, odnosząc się do sytuacji, w których sąd rejonowy **pełni rolę sądu odwoławczego**. Dzieje się tak w przypadku, gdy: 1) **sąd rejonowy rozpoznaje zażalenie na postanowienia wydane w I instancji przez prokuratora** (jako sąd wyłącznie właściwy – art. 19 § 4, art. 20 § 1b, art. 236 § 1, art. 252 § 2, art. 290 § 2 *in fine*, art. 589j, art. 607zj § 2 oraz art. 611wf § 1 k.p.k.; jako sąd właściwy do rozpoznania sprawy – art. 22 § 2, art. 105 § 4, art. 126 § 3, art. 159, art. 165 § 2, art. 180 § 1, art. 184 § 5, art. 240 zd. 3, art. 254 § 2, art. 293 § 3, art. 306 § 1 i 1a, art. 323 § 2, art. 325e § 4 oraz art. 626a k.p.k.); 2) **sąd rejonowy rozpoznaje zażalenie na zatrzymanie** (art. 246 § 2 k.p.k.) oraz zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie dokonane z inicjatywy prokuratora (art. 247 § 6 w zw. z art. 246 § 1, art. 290 § 2 *in fine* w zw. z art. 285 § 2 k.p.k.); 3) sąd rejonowy w ramach tzw. instancji poziomej rozpoznaje zażalenie na wydane w tym sądzie rozstrzygnięcia (art. 75 § 3, art. 78 § 2, art. 81 § 1a, art. 254 § 3, art. 376 § 1 zd. 3, art. 377 § 3 zd. 2 w zw. z art. 376 § 1 zd. 3, art. 382 zd. 2 w zw. z art. 376 § 1 zd. 3 k.p.k.); 4) sąd rejonowy rozpoznaje zażalenie na zarządzenie prezesa tego sądu (art. 337 § 2 k.p.k.).

Pytanie 9

Wniosek sądu rejonowego o przekazanie sprawy do rozpoznania w I instancji sądowi okręgowemu z uwagi na szczególną wagę lub zawziętość sprawy rozpoznaje:

- a) Sąd Najwyższy
- b) sąd apelacyjny
- c) sąd okręgowy

Pytanie 9

- **Art. 25 § 2 k.p.k.**

§ 2. Sąd **apelacyjny**, na wniosek sądu **rejonowego**, może przekazać do rozpoznania sądowi **okręgowemu**, jako sądowi pierwszej instancji, sprawę o każde przestępstwo, ze względu na szczególną wagę lub zawziętość sprawy.

Pytanie 9

Ruchoma własność rzeczowa. Artykuł 25 § 2 k.p.k. jest jednym z przykładów przewidzianej w KPK własności z delegacji. W doktrynie przyjęte w art. 25 § 2 k.p.k. rozwiązanie określane jest także mianem **ruchomej własności rzeczowej** lub **własności przemiennej**.

Pytanie 10

W sprawach o zbrodnie sąd orzeka w składzie:

- a) jednego sędziego i dwóch ławników
- b) trzech sędziów
- c) jednego sędziego

Pytanie 10

● **Art. 28 k.p.k.**

§ 1. *Na rozprawie głównej sąd orzeka w składzie jednego sędziego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Sędzia ma prawa i obowiązki przewodniczącego.*

§ 2. *W sprawach o **zbrodnie** sąd orzeka w składzie **jednego sędziego i dwóch ławników.***

§ 3. *Ze względu na szczególną zawziętość sprawy lub jej wagę sąd pierwszej instancji może postanowić o jej rozpoznaniu w składzie trzech sędziów albo jednego sędziego i dwóch ławników.*

§ 4. *W sprawach o przestępstwa, za które ustawa przewiduje karę dożywotniego pozbawienia wolności, sąd orzeka w składzie dwóch sędziów i trzech ławników.*

Pytanie 11

Jeśli przestępstwo popełniono w okręgu kilku sądów, właściwy jest ten sąd, w którego okręgu:

- a) ujawniono przestępstwo,
- b) najpierw wszczęto postępowanie przygotowawcze,
- c) ujęto oskarżonego

Pytanie 11

● **Art. 31 k.p.k.**

§ 1. **Miejscowo właściwy** do rozpoznania sprawy jest sąd, **w którego okręgu popełniono przestępstwo.**

§ 2. Jeżeli przestępstwo popełniono na polskim statku wodnym lub powietrznym, a § 1 nie może mieć zastosowania, właściwy jest sąd macierzystego portu statku.

§ 3. Jeżeli przestępstwo popełniono **w okręgu kilku sądów**, właściwy jest ten sąd, w którego okręgu **najpierw wszczęto postępowanie przygotowawcze.**

Pytanie 11

- **Reguła wyprzedzania** - jeżeli przestępstwo popełniono w okręgu kilku sądów właściwy do rozpoznania sprawy jest ten sąd, w którego okręgu najpierw wszczęto postępowanie przygotowawcze (art. 31 § 3 k.p.k.).

Pytanie 12

Upoważnienie do obrony może być udzielone:

- a) tylko na piśmie
- b) na piśmie albo przez oświadczenie do protokołu organu prowadzącego postępowanie
- c) na piśmie albo do protokołu organu prowadzącego postępowanie karne, jeśli nie sprzeciwi się temu pokrzywdzony

Pytanie 12

● **Art. 83 k.p.k.**

§ 1. *Obrońcę ustanawia oskarżony; do czasu ustanowienia obrońcy przez oskarżonego **pozbawionego wolności**, obrońcę może ustanowić **inna osoba**, o czym niezwłocznie zawiadamia się oskarżonego.*

§ 2. **Upoważnienie** do obrony może być udzielone *na piśmie albo przez oświadczenie do protokołu organu prowadzącego postępowanie karne.*

Pytanie 13

W sprawie wszczętej na podstawie aktu oskarżenia wniesionego przez oskarżyciela posiłkowego (subsydiarny akt oskarżenia) prokurator:

- a) nie może brać udziału
- b) może brać udział, ale tylko za zgodą oskarżyciela posiłkowego
- c) może brać udział, a zgoda oskarżyciela posiłkowego nie jest wymagana

Pytanie 13

- **Art. 55 § 4 k.p.k.**

*§ 4. Do sprawy wszczętej na podstawie aktu oskarżenia wniesionego przez oskarżyciela posiłkowego **może w każdym czasie wstąpić prokurator, stając się oskarżycielem publicznym.** Postępowanie toczy się wówczas z oskarżenia publicznego, a pokrzywdzony, który wniósł akt oskarżenia, korzysta z praw oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w **art. 54.** Cofnięcie aktu oskarżenia przez oskarżyciela publicznego jest dopuszczalne jedynie za zgodną pokrzywdzonego, który wniósł akt oskarżenia.*

Pytanie 14

Oskarżyciel posiłkowy, który odstąpił od oskarżenia, w trakcie dalszego procesu:

- a) nie może ponownie przyłączyć się do postępowania,
- b) może ponownie przyłączyć się do postępowania za zgodą prokuratora
- c) może ponownie przyłączyć się do postępowania za zgodą sądu

Pytanie 14

● **Art. 57 k.p.k.**

§ 1. W razie **odstąpienia** oskarżyciela posiłkowego od oskarżenia **nie może on ponownie przyłączyć się do postępowania.**

§ 2. O odstąpieniu oskarżyciela posiłkowego od oskarżenia w sprawie, w której oskarżyciel publiczny nie bierze udziału, sąd zawiadamia prokuratora. Nieprzystąpienie przez niego do oskarżenia w terminie 14 dni od doręczenia zawiadomienia powoduje umorzenie postępowania. Postanowienie o umorzeniu postępowania może wydać także referendarz sądowy.

Pytanie 14

- **Przepis art. 57 § 1 k.p.k.** dotyczy odstąpienia od oskarżenia przez oskarżyciela posiłkowego **ubocznego**, działającego w trybie art. 54 § 1 oraz art. 55 § 3 k.p.k. Odstąpienie od oskarżenia przez takiego oskarżyciela posiłkowego **nie powoduje żadnych skutków** dla samego biegu postępowania, gdyż w postępowaniu stroną czynną jest także inny oskarżyciel (publiczny, subsydiarny). Dla samego oskarżyciela posiłkowego ubocznego rodzi to jednak skutek w postaci **braku możliwości ponownego przystąpienia do procesu po stronie oskarżenia**. Z kolei **przepis § 2** odnosi się do odstąpienia od oskarżenia oskarżyciela posiłkowego **subsydiarnego**. Dotyczy to sytuacji oskarżyciela działającego w trybie art. 55 § 1 k.p.k., a ponadto w trybie art. 54 § 2 k.p.k. Względnym skutkiem takiego odstąpienia od oskarżenia jest **umorzenie** postępowania z uwagi na brak strony czynnej postępowania. Takie odstąpienie powoduje bowiem powstanie przesłanki negatywnej w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela. Do umorzenia postępowania nie dojdzie jednak, jeżeli do postępowania przystąpi prokurator. Termin przystąpienia prokuratora do postępowania wynosi 14 dni od doręczenia mu przez sąd zawiadomienia o odstąpieniu od oskarżenia przez oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego.

Pytanie 15

Śmierć oskarżyciela posiłkowego nie tamuje biegu postępowania. Osoby najbliższe lub osoby pozostające na jego utrzymaniu mogą przystąpić do postępowania w charakterze oskarżyciela posiłkowego:

- a) aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej
- b) nie później niż w terminie 30 dni od chwili, w której zostały powiadomione o śmierci oskarżyciela posiłkowego
- c) w każdym stadium postępowania

Pytanie 15

● **Art. 58 k.p.k.**

§ 1. Śmierć oskarżyciela posiłkowego nie tamuje biegu postępowania; osoby najbliższe lub osoby pozostające na jego utrzymaniu mogą przystąpić do postępowania w charakterze oskarżyciela posiłkowego w każdym stadium postępowania.

§ 2. W razie śmierci oskarżyciela posiłkowego, który samodzielnie popierał oskarżenie, stosuje się odpowiednio art. 61.

Pytanie 16

Jeśli w terminie zawitym, liczonym od dnia śmierci oskarżyciela prywatnego osoba uprawniona nie wstąpi w prawa zmarłego, sąd lub referendarz sądowy umarza postępowanie. Wskaż ten termin:

- a) 14 dni
- b) 30 dni
- c) 3 miesiące

Pytanie 16

● **Art. 61 k.p.k.**

§ 1. *W razie śmierci oskarżyciela prywatnego postępowanie **zawiesza się**, a osoby najbliższe lub osoby pozostające na utrzymaniu zmarłego mogą wstąpić w jego prawa. Postanowienie o zawieszeniu postępowania może wydać także referendarz sądowy.*

§ 2. *Jeżeli w terminie zawitym **3 miesiące od dnia śmierci** oskarżyciela prywatnego osoba uprawniona nie wstąpi w prawa zmarłego, sąd lub referendarz sądowy **umarza** postępowanie.*

Pytanie 17

W sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego prokurator wszczyna postępowanie albo wstępuje do postępowania już wszczętego, jeśli wymaga tego interes społeczny. Postępowanie toczy się wówczas:

- a) z urzędu, a pokrzywdzony, który przedtem wniósł oskarżenie prywatne, nie korzysta z praw oskarżyciela,
- b) z urzędu, a pokrzywdzony, który przedtem wniósł oskarżenie prywatne, korzysta z praw oskarżyciela posiłkowego
- c) nadal z oskarżenia prywatnego, zaś pokrzywdzony, który wniósł oskarżenie prywatne, korzysta z praw oskarżyciela publicznego

Pytanie 17

● Art. 60 k.p.k.

§ 1. W sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego prokurator wszczyna postępowanie albo wstępuje do postępowania już wszczętego, jeżeli wymaga tego **interes społeczny**.

§ 2. Postępowanie toczy się wówczas **z urzędu, a pokrzywdzony, który przedtem wniósł oskarżenie prywatne, korzysta z praw oskarżyciela posiłkowego**; do pokrzywdzonego, który przedtem nie wniósł oskarżenia prywatnego, stosuje się art. 54, 55 § 3 i art. 58.

§ 3. Jeżeli prokurator, który wstąpił do postępowania, odstąpił potem od oskarżenia, pokrzywdzony powraca w dalszym postępowaniu do praw oskarżyciela prywatnego.

§ 4. Pokrzywdzony, który nie wniósł oskarżenia, może w terminie zawitym 14 dni od daty powiadomienia go o odstąpieniu prokuratora od oskarżenia złożyć akt oskarżenia lub oświadczenie, że podtrzymuje oskarżenie jako prywatne, a jeżeli takiego oświadczenia nie złoży, sąd lub referendarz sądowy umarza postępowanie.

Pytanie 18

Zgodnie z Kodeksem postępowania karnego, jeżeli akt oskarżenia wniósł oskarżyciel publiczny, **pokrzywdzony może złożyć oświadczenie**, że będzie działał **w charakterze oskarżyciela posiłkowego** aż do czasu:

- a) zakończenia jego pierwszego przesłuchania na rozprawie głównej
- b) rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej
- c) zamknięcia przewodu sądowego przed sądem pierwszej instancji

Pytanie 18

● Art. 54 k.p.k.

§ 1. Jeżeli akt oskarżenia wniósł oskarżyciel publiczny, pokrzywdzony może aż **do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej złożyć oświadczenie**, że będzie działał w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

§ 2. Cofnięcie aktu oskarżenia przez oskarżyciela publicznego nie pozbawia uprawnień oskarżyciela posiłkowego. Pokrzywdzony, który uprzednio nie korzystał z uprawnień oskarżyciela posiłkowego, może w terminie 14 dni od powiadomienia go o cofnięciu przez oskarżyciela publicznego aktu oskarżenia oświadczyć, że przystępuje do postępowania jako oskarżyciel posiłkowy.

Pytanie 18

- Już **samo oświadczenie** kreuje pokrzywdzonego oskarżycielem posiłkowym, bez potrzeby uzyskania orzeczenia o dopuszczeniu go do procesu. Oświadczenie to ma zatem **charakter konstytutywny** i jeśli nie wystąpią przeszkody formalne, uniemożliwiające jego przyjęcie, pokrzywdzony staje się stroną czynną postępowania sądowego już od momentu jego złożenia.

Pytanie 18

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2004 r. III KK 295/03

Samo oświadczenie pokrzywdzonego, że będzie działał w charakterze oskarżyciela posiłkowego kreuje go oskarżycielem posiłkowym, **bez potrzeby uzyskania orzeczenia o dopuszczeniu go do procesu.** Oświadczenie to ma **charakter konstytutywny** i jeśli nie wystąpią przeszkody formalne, uniemożliwiające jego przyjęcie od momentu jego złożenia pokrzywdzony staje się stroną czynną postępowania jurysdykcyjnego.

Pytanie 19

Zgodnie z Kodeksem postępowania karnego, terminy do wnoszenia środków zaskarżenia są:

- a) instrukcyjne,
- b) prekluzyjne,
- c) zawite.

Pytanie 19

● **Art. 122 k.p.k.**

§ 1. Czynność procesowa dokonana po upływie **terminu zawitego** jest **bezskuteczna**.

§ 2. **Zawite** są terminy do wnoszenia środków zaskarżenia oraz inne, które ustawa za zawite uznaje.

Pytanie 19

- terminy **prekluzyjne** - nieprzekraczalne i nieprzywracalne, po ich upływie dane uprawnienie procesowe **wygasa** (np. miesięczny termin na wniesienie subsydiarnego aktu oskarżenia od dnia doręczenia ponownego postanowienia o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania przygotowawczego)
- terminy **zawite** - **art. 122 k.p.k.!** terminy nieprzekraczalne, czynność podjęta po ich upływie jest **bezskuteczna**, można je przywrócić, jeśli niedotrzymanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od strony (uczestnika postępowania)
- terminy **instrukcyjne** - mobilizują organy procesowe, są przejawem realizacji zasady szybkości (sprawności) postępowania

Pytanie 20

Zgodnie z Kodeksem postępowania karnego, oskarżony może mieć jednocześnie nie więcej niż:

- a) trzech obrońców,
- b) dwóch obrońców,
- c) jednego obrońcę.

Pytanie 20

- **Art. 77 k.p.k.**

Oskarżony może mieć jednocześnie nie więcej niż trzech obrońców.

Pytanie 21

Zgodnie z Kodeksem postępowania karnego, oskarżony musi mieć obrońcę w postępowaniu przed sądem okręgowym jako sądem pierwszej instancji:

- a) jeżeli zarzucono mu występki i jest pozbawiony wolności,
- b) jeżeli zarzucono mu zbrodnię, niezależnie od tego, czy jest pozbawiony wolności,
- c) wyłącznie wtedy, gdy zarzucono mu zbrodnię i jest pozbawiony wolności.

Pytanie 21

● **Art. 80 k.p.k.**

Oskarżony musi mieć obrońcę w postępowaniu przed sądem okręgowym, jeżeli zarzucono mu zbrodnię. W takim wypadku udział obrońcy w rozprawie głównej jest obowiązkowy.

Przesłanki obrony obligatoryjnej ze względów przedmiotowych.

W odróżnieniu od obrony obowiązkowej ze względów podmiotowych (art. 79 k.p.k.), która odnosi się zarówno do postępowania przygotowawczego, jak i stadium jurysdykcyjnego, obrona obowiązkowa ze względów przedmiotowych regulowana treścią art. 80 k.p.k. dotyczy tylko postępowania sądowego. Obrona obowiązkowa regulowana treścią art. 80 k.p.k. podyktowana jest przede wszystkim wagą spraw (wagą czynów) rozpoznawanych przez sąd okręgowy jako sąd I instancji.

Pytanie 22

Zgodnie z Kodeksem postępowania karnego, posiedzenie sądu odbywa się:

- a) jawnie, chyba że ustawa stanowi inaczej,
- b) jawnie, chyba że prezes sądu lub sąd zarządzi inaczej,
- c) z wyłączeniem jawności, chyba że ustawa stanowi inaczej albo prezes sądu lub sąd zarządzi inaczej.

Pytanie 22

● **Art. 95b k.p.k.**

§ 1. Posiedzenie odbywa się z wyłączeniem jawności, chyba że ustawa stanowi inaczej albo prezes sądu lub sąd zarządzi inaczej.

§ 2. Jawne są posiedzenia, o których mowa w art. 339 § 3 pkt 1, 2 i 5, art. 340, art. 341, art. 343 § 5, art. 343a, art. 603, art. 607l § 1, art. 607s § 3, art. 611c § 4 i art. 611ti § 1.

§ 3. Do posiedzeń, które odbywają się jawnie, przepisy rozdziału 42 stosuje się odpowiednio.

Pytanie 22

- Przepis dotyczy tzw. **jawności zewnętrznej posiedzenia**, a reguluje dostęp publiczności do sali sądowej, w której odbywa się posiedzenie. Jako zasadę przyjmuje się, że posiedzenia sądu odbywają się **niejawnie**, natomiast jawne są tylko te posiedzenia, które ustawa nakazuje tak przeprowadzić albo gdy o ich jawności zarządził sąd lub jego prezes.

Pytanie 23

Zgodnie z Kodeksem postępowania karnego, jeżeli postępowanie przygotowawcze zakończyło się w formie dochodzenia, niestawiennictwo oskarżyciela publicznego na rozprawie:

- a) tamuje jej tok, ponieważ udział oskarżyciela publicznego w rozprawie jest obowiązkowy,
- b) nie tamuje jej toku, ale przewodniczący lub sąd mogą uznać obecność oskarżyciela publicznego za obowiązkową,
- c) nie tamuje jej toku, a przewodniczący ani sąd nie mogą uznać obecności oskarżyciela publicznego za obowiązkową.

Pytanie 23

● **Art. 46 k.p.k.**

§ 1. *W sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego udział oskarżyciela publicznego w rozprawie jest **obowiązkowy**, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.*

§ 2. *Jeżeli postępowanie przygotowawcze zakończyło się w formie **dochodzenia**, niestawiennictwo oskarżyciela publicznego na rozprawie **nie tamuje jej toku**. Przewodniczący lub sąd mogą uznać obecność oskarżyciela publicznego za obowiązkową.*

Kazusy

Kazus

Michał P. został oskarżony o czyn z **art. 148 § 1 k.k.** **Sąd Okręgowy** we Wrocławiu, orzekając w składzie **dwóch sędziów zawodowych oraz trzech ławników**, skazał go za ten czyn na karę 25 lat pozbawienia wolności. Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego. Przewodniczący wydziału karnego w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu wyznaczył rozprawę apelacyjną w składzie pięciu sędziów zawodowych.

1. Czy przewodniczący wydziału postąpił prawidłowo?
2. Omów skład sądu orzekającego w postępowaniu odwoławczym na rozprawie i na posiedzeniu.

Kazus - rozwiązanie

- Przewodniczący wydziału postąpił nieprawidłowo. Zgodnie z **art. 29 § 1 k.p.k.** na rozprawie apelacyjnej sąd orzeka w składzie **trzech sędziów, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Wyłącznie apelację od wyroku orzekającego karę dożywotniego pozbawienia wolności rozpoznaje sąd w składzie pięciu sędziów.**
- W niniejszej sprawie w I instancji **nie** zapadł wyrok orzekający karę dożywotniego pozbawienia wolności, a zatem sąd odwoławczy powinien ją rozpoznawać w składzie trzech sędziów.

- **Art. 30 k.p.k.**

§ 1. Na posiedzeniu sąd orzeka jednoosobowo, chyba że ustawa stanowi inaczej albo ze względu na szczególną zawziętość sprawy lub jej wagę prezes sądu zarządzi jej rozpoznanie w składzie trzech sędziów.

§ 2. Sąd odwoławczy na posiedzeniu orzeka jednoosobowo, a w składzie trzech sędziów wówczas, gdy zaskarżone orzeczenie wydano w składzie innym niż jednoosobowy albo ze względu na szczególną zawziętość sprawy lub jej wagę prezes sądu zarządzi jej rozpoznanie w składzie trzech sędziów, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Kazus - rozwiązanie

Pytanie dodatkowe

- Wskaż **sąd właściwy rzeczowo** do rozpoznania sprawy o **zbrodnię**. W jakim składzie sąd będzie orzekał?

Art. 7 k.k.

§ 1. *Przestępstwo jest **zbrodnią albo występkiem**.*

§ 2. ***Zbrodnią** jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą.*

§ 3. *Występkiem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych albo powyżej 5000 złotych, karą ograniczenia wolności przekraczającą miesiąc albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc.*

Właściwość rzeczowa – kompetencja sądu do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji.

Sądem właściwym do orzekania w sprawach o zbrodnię jest **sąd okręgowy** (art. 25 § 1 k.p.k.). Sąd okręgowy w sprawach o zbrodnię na rozprawie głównej orzeka w składzie jednego sędziego i dwóch ławników (art. 28 § 2 k.p.k.). W sprawach o zbrodnię, za które ustawa przewiduje karę dożywotniego pozbawienia wolności sąd okręgowy orzeka na rozprawie głównej w składzie dwóch sędziów i trzech ławników (art. 28 § 4 k.p.k.).

Kazus

Do **Sądu Okręgowego** w Katowicach wpłynął akt oskarżenia przeciwko Piotrowi K. o czyn z **art. 280 § 2 k.k.** Przewodniczący wydziału uznał, że sprawę powinien rozpoznać sąd w składzie dwóch sędziów zawodowych i trzech ławników, gdyż w takim składzie najlepiej będą realizowane gwarancje procesowe oskarżonego. Oskarżony Piotr K. został skazany na karę 8 lat pozbawienia wolności. Apelację od tego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego podnosząc, że sąd był nienależycie obsadzony.

1. Oceń zarzut obrońcy oskarżonego.
2. Piotr K. został oskarżony o czyn z art. 280 § 1 k.k. Jaki sąd jest właściwy rzeczowo do rozpoznania sprawy? W jakim składzie będzie ją rozpoznawał?

Kazus - rozwiązanie

Art. 280 k.k.:

§ 1. *Kto kradnie, używając przemocy wobec osoby lub grożąc natychmiastowym jej użyciem albo doprowadzając człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.*

§ 2. *Jeżeli sprawca rozboju posługuje się bronią palną, nożem lub innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem lub środkiem obezwładniającym albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem, środkiem lub sposobem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.*

Artykuł **280 § 2 k.k.**, obejmuje **kwalifikowaną postać rozboju**, będącą najpoważniejszym typem przestępstwa przeciwko mieniu, gdyż jest to jedyna zbrodnia w Rozdziale XXXV k.k. Kwalifikowana postać rozboju polega albo na posłużeniu się przez sprawcę bronią palną, nożem lub innym niebezpiecznym przedmiotem lub sposobem albo na udziale w rozboju, w którym inny współsprawca tego rodzaju środki lub sposoby stosuje.

Zbrodnia z **art. 280 § 2 k.k. NIE jest** zagrożona karą dożywotniego pozbawienia wolności, a zatem sąd okręgowy powinien orzekać w opisanej sprawie w składzie jednego sędziego i dwóch ławników (art. 28 § 2 k.p.k.). Zarzut obrońcy jest zatem słuszny.

Art. 280 § 1 k.k. – występpek. Właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd rejonowy, który będzie orzekał w składzie jednoosobowym (art. 28 § 1 k.p.k.).

Kazus

W dniu **10 lipca 2014 r.** podczas sąsiedzkiej kłótni Henryk J. naruszył nietykalność cielesną Zbigniewa S., uderzając go dłonią w twarz. Zbigniew S. wniósł w dniu **1 kwietnia 2015 r.** do Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków skargę w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego. Mimo wezwania go do zapłacenia równowartości zryczałtowanych kosztów postępowania, nie uiścił żadnej sumy w określonym terminie 7 dni, który upłynął w dniu **30 kwietnia 2015 r.** Ponowną skargę w tej samej sprawie, a więc przeciwko Henrykowi J. o ten sam czyn, wniósł w dniu **15 lipca 2015 r.**

Co powinien zrobić sąd w opisanej sytuacji?

Kazus - rozwiązanie

- Przesłępstwo naruszenia nietykalności cielesnej – **art. 217 k.k.** – ulega przedawnieniu na podstawie **art. 101 § 2 k.k. z upływem roku** od chwili, w której pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy, a w każdym razie nie później niż 3 lata od popełnienia przestępstwa.
- Zbigniew S. wniósł skargę w dniu 1 kwietnia 2015 roku, a więc karalność tego przestępstwa nie uległa jeszcze przedawnieniu. Jeśli nie uiścił należnej opłaty (opłatę uiszcza się stosownie do art. 621 § 1 k.p.k.) w wyznaczonym terminie, do czego został wezwany zarządzeniem na podstawie art. 120 § 1 k.p.k., to skarga podlega zwrotowi – również zarządzeniem na podstawie art. 120 § 2 k.p.k. Pismo to uważa się wówczas za bezskuteczne, czyli tak jakby nie było wniesione.

Kazus - rozwiązanie

Wniesiona przed upływem ustawowego terminu skarga w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego nie przerywa biegu przedawnienia karalności tego przestępstwa, jeśli oskarżyciel prywatny w terminie 7-dniowym przewidzianym w art. 120 § 1 k.p.k. nie dokona wpłaty równowartości zryczałtowanych kosztów postępowania w wysokości ustalonej w wezwaniu do uzupełnienia braku (art. 120 § 2 k.p.k. w zw. z art. 621 § 1 k.p.k.).

W niniejszej sprawie nie ma przeszkody do wszczęcia postępowania z powodu przesłanki *lis pendens*. Skarga wniesiona po raz pierwszy **w dniu 1 kwietnia 2015 roku była bezskuteczna**, tzn. jakby w ogóle nie została wniesiona.

Natomiast już **w dniu 15 lipca 2015 r.**, kiedy Zbigniew S. wniósł poprawną skargę, karalność przestępstwa uległa **przedawnieniu**. Prezes sądu przy wstępnej kontroli powinien na podstawie art. 339 § 3 pkt 1 k.p.k. skierować zarządzeniem sprawę na posiedzenie, ponieważ zachodzi potrzeba dokonania rozstrzygnięcia przekraczającego jego uprawnienia, tj. wydania postanowienia o umorzeniu postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. z uwagi na przedawnienie karalności przedmiotowego przestępstwa.

Kazus - rozwiązanie

- Postanowienie o umorzeniu wydaje sąd. Przysługuje na nie zażalenie jako na postanowienie zamykające drogę do wydania wyroku – art. 459 § 1 k.p.k. Zażalenie rozpoznaje sąd odwoławczy. W tym przypadku sądem właściwym do rozpoznania sprawy, czyli wydania postanowienia o umorzeniu postępowania, jest sąd rejonowy. Zażalenie rozpoznaje zatem sąd okręgowy.

Kazus

W toku rozprawy głównej, **po rozpoczęciu przewodu sądowego**, oskarżony Adam K. zwrócił się do sądu o wyłączenie od udziału w sprawie prokuratora, wskazując, że miał z nim zatarg na tle osobistym i w związku z tym prokurator jest do niego uprzedzony.

Oskarżony wniósł również o ponownie przesłuchanie go przez sąd oraz ponowne przesłuchanie świadków, którzy już zeznawali w sprawie, z udziałem innego prokuratora.

1. Jakie decyzje i w jakiej formie powinny zostać podjęte w przedmiotowej sprawie?
2. Jak należałoby rozstrzygnąć wniosek oskarżonego o ponowne przeprowadzenie dowodów przy założeniu, że wniosek o wyłączenie prokuratora został uwzględniony?

Kazus - rozwiązanie

- Na podstawie **art. 47 § 1 k.p.k.** do wyłączenia prokuratora stosuje się odpowiednio przepisy o wyłączeniu sędziego. W sytuacji, gdy oskarżony złożył wniosek o wyłączenie prokuratora **przed** rozpoczęciem przewodu sądowego sąd w formie postanowienia odracza rozprawę i przekazuje wniosek o wyłączenie do rozpoznania przez prokuratora. Stosownie do **art. 48 § 1 k.p.k.** o wyłączeniu orzekną prokurator nadzorujący postępowanie lub bezpośrednio przełożony. Uwzględnienie wniosku lub jego oddalenie następuje postanowieniem, które jest zaskarżalne.

Wniosek oskarżonego złożony **po** rozpoczęciu przewodu sądowego powinien zostać **pozostawiony bez rozpoznania**, ponieważ art. 41 § 2 k.p.k. przewiduje termin na złożenie takiego wniosku, tj. do rozpoczęcia przewodu sądowego.

Kazus - rozwiązanie

- Gdyby wniosek o wyłączenie został uwzględniony, to z uwagi na wniosek oskarżonego o ponowne przesłuchanie świadków, którzy już zeznawali, należy te czynności w miarę możliwości powtórzyć. Przepis art. **48 § 2 k.p.k.** stanowi bowiem, że czynności dokonane przez osobę podlegającą wyłączeniu, zanim ono nastąpiło, nie są z tej przyczyny bezskuteczne, jednakże czynność dowodową należy na żądanie strony w miarę możliwości powtórzyć.

Kazus

Oskarżony Witold M. w terminie przewidzianym w art. 126 § 1 k.p.k. złożył do sądu wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, powołując się na nagłą i obłożną chorobę, która uniemożliwiła mu dotrzymanie terminu. Przewodniczący wydziału zarządzeniem odmówił przywrócenia terminu, uzasadniając swoje stanowisko tym, że do wniosku nie została dołączona apelacja.

1. Czy decyzja przewodniczącego wydziału była prawidłowa?
2. Jak powinno wyglądać prawidłowe procedowanie w tym przypadku?

Kazus - rozwiązanie

- W niniejszej sprawie przewodniczący wydziału powinien **wezwać** Witolda M. do usunięcia braków formalnych wniosku, wskazując wszystkie te braki i sposób ich usunięcia, jak również termin, w którym braki mają być usunięte, pod rygorem bezskuteczności wniosku (zwrotu). W wypadku gdy wniosek pochodzi od oskarżyciela publicznego, obrońcy lub pełnomocnika, nie trzeba wskazywać terminu na usunięcie braków oraz rygору. Dopiero w przypadku niezłożenia w terminie apelacji przewodniczący może zarządzić zwrot wniosku.

Kazus - rozwiązanie

- Jeżeli organem właściwym do przywrócenia terminu jest sąd, to orzeka on w tej kwestii postanowieniem na posiedzeniu w składzie określonym w art. 30 k.p.k.
- Przy rozpoznawaniu wniosku o przywrócenie terminu zawitego sprawdzeniu podlega tylko okoliczność, czy niedotrzymanie terminu nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, a to musi być poprzedzone ustaleniem, czy wniosek został złożony przed upływem 7 dni od ustania przeszkody.
- Na decyzje pozytywne w przedmiocie przywrócenia terminu zażalenie nie przysługuje. Zaskarżalne są jedynie postanowienia o odmowie przywrócenia terminu.